

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre. . 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.

Nyílttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Felekezeti kérdés.

A magyar parlament nevezetes eseményei között újabban nem utolsó helyet foglal el az a kirohanás, melylyel Zichy János gróf a képviselőházat felekezeti viták színterévé akarta tenni.

Kellően méltattuk már a miniszterelnök férfias és határozott fellépését e támadással szemben, ez a körülmény azonban alkalmat nyújt nekünk arra, hogy néhány megjegyzést tegyünk politikai életünk azon újabb jelenségére, hogy a klerikalizmus, kilépve eddigi tartózkodó álláspontjából, eljöttnek látta az időt arra, hogy a protestantizmus ellen nyílt parlamenti akciót kezdjen. Megindította ez akciót Ugron Gábor, midőn azon ismeretes nyilatkozatot tette, hogy katolikus vallása miatt már volt alkalma üldöztetést szenvednie. Minden józanul gondolkozó felvilágosodott ember tudja, hogy ez a kijelentés a farkas és a bárány meséjéhez hasonló, melyben az erős panaszkodik a gyenge ellen, hogy alkalma legyen őt tönkretenni. És ha most a klerikalizmus ismételen háborút kíván viselni, annak okát abban találjuk, hogy a néppárt a közelgő képviselőválasztásokra akar előkészületeket tenni s a talajt recognoscirozza, melyre a választási campagne alkalmát a küzdelmet áthelyezni szándékozik.

Ez a küzdelem bizonyára he-

ves lesz és elkeseredett, mert az a párt, mely a közjogi ellenzék viszályait ügyesen ki tudta használni, a mostani nem kevésbé kedvező körülmények között bizonyára teljes erejét meg fogja feszíteni és semmi alkalmat el nem fog mulasztani, hogy magát érvényesítse.

A felekezeti kérdésnek a parlamenti élet terére erőszakos módon beplántálása tehát ilyen tisztátalan forrásokra vezethető vissza s nekünk kötelességünk, hogy ez actió minden fázisát figyelemmel kísérve ellenőrizzük s azt minden részleteiben megvilágosítsuk s a közönséget annak okairól, mibenlétéről és következményeiről tájékoztassuk.

A protestantizmus legnagyobb ereje abban áll, hogy minden eszmét, minden elvet, melyre támaszkodik, nyíltan s felemelt fővel hirdet s azon igyekszik, hogy véleményét, meggyőződését az igazság erejével leplezetlenül és őszintén megösmertesse. Ebben a teljes világosságban és nyílt őszinteségében áll a protestantizmus lényege s ezen tulajdonsága az, mely alkalmat nyújt ellenfeleinek, hogy támadásaikat legkönnyebben sebezhető oldal ellen intézhessék.

A legkönnyebben sebezhető része pedig a protestáns vallási életnek az a véghetetlen türelem, hogy ne mondjuk közöny, melylyel a felekezeti izgatásokkal szemben viselkedik. Az egyházpolitikai törvé-

nyek a protestantizmust ezen védtelen helyzetében nemhogy erősítették volna, hanem határozottan hátrányára szolgáltak s tapasztalhattuk az egyházpolitikai törvényalkotás izgalmi között is, hogy a protestáns papság, bárha érezte a veszélyt, mely reá a törvény által előidézendő új helyzetben várakozik, a liberálisizmus igaz álláspontjára helyezkedve, teljes súlyával igyekezett a törvények mielőbbi életbe léptetését elősegíteni s a saját érdekét nem tekintve, a magasabb szempontok előtt készséggel hajlott meg s igen kevés számmal voltak azok, kik az ellenkező vélemény érdekében actiót kívántak volna kifejteni.

A protestantizmusnak elveihez hűnek kell maradni a felekezeti kérdésnek ez újabb erőszakos előhozatalával szemben is s reméljük, hogy a liberalizmus újabb diadala, melyet Széll Kálmán miniszterelnök nyert a parlamentben a klerikalizmus felett, a protestánsokat meggyőzte arról, hogy újabb vallási harcokat többé folytatni Magyarországon nem lehet.

Védekeznünk kell ugyan az újabb támadás ellen, de egyidejűleg óvakodnunk kell attól is, hogy a klerikalizmus elleni védekezésünkben a szükséges ellenállásnál tovább menjünk s a kedélyek felzaklatásával mi magunk segítsük elő a néppárt törekvéseit, mely párt egy kulturbank viszályait a maga részére

TÁRCZA.

Vigan zengett . . .

Vigan zengett lantom hurján
Egykoron a nóta,
Hej sok órát messze vitt már
Az élet azóta.
De azért én néha-néha
Most is csak rákezdem,
Felcsendül tán az a régi
Hó az énekemben.

Hej, a tűnő ifjúsággal
Vele tűn a hó is,
S hatástalan lett a nóta,
Bármilyen csengő is!
Kobzom hangja, melyen egykor
Szállt szerelmi ének;
Ritkán szóló, hallgató, bus
Néma hangszerré lett.

S szívem, melyben egykor tombolt
Érzelemnek árja:
Csöndben folyó kis patakként
Csak a partot járja.
S lelkem pedig, mely tele volt
Szárnyaló reménynyel:

Küzd most a sok töprengő, bus
Hervadt érzeménnyel.

Minden, minden elmulandó,
Ép, miként az élet.
A mi egykor ragyogó volt,
Ma már semmivé lett.
Tünik a hó; leszál az est;
Jó aztán az éj is . . .
— Hej, de lesz tán öröm addig,
Ha még oly csekély is!

Krúzselyi Erzsike.

Pusztai becsület.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
Irta: Ifj. Rácz Lajos.

Tüzesen süttött a juliusi verőfény, pedig már délután középefelé járt az idő. A város lakó embereknek könnyű soruk van ilyenkor; elhuzódnak valahová a napsütés elől. Nagyrésze ilyenkor még fel sem ébredt az ebédutáni szunditásból. De bizony kint a pusztán, a pásztorembernek nem igen van módja délutáni siestában.

Kocsin mentünk át a pusztán; láttuk, hogy messze a tikkadt ér mellett ödög a juhász jobbra-balra, de akármerre megy, sehogy sem találja helyét. Hiszen befeküd-

hetne a kalyibába, ha épen megkivánná, a bojtárgyerek vigyázna a jószágra, hogy el ne kavardják, de az — nem illik!

Mert a kalyibát nem azért eszkábálták, hogy még be is feküdjék kényelmeskedni valaki. Oda a heti elemózsia van berakva és sok minden egyéb féltett kincs: a dohányzacskótól kezdve a só-paprika tartó bödönig.

Ki tudná mindazokat szerbe-számba szedni?!

A kalyiba mellett épen fejt a bojtár. Tyűh! itt zsendiczét eszünk!

Csakugyan. Mire odaértünk, sustorgott a tűz; a frissen fejt, édes juhtejet akkor töltötték egy istentelen nagy üstbe. Oltót is tettek hozzá, egy ibrikből: zsendicze maradékot.

Mert a pásztorember takarékos. Nem használ mindegy zsendicze-főzőskor oltószert, mert azért pénzt kér a patikárius, hanem csak az első főzéshez, tavasszal. Attól kezdve mindig tesz félre egy kevés zsendiczét és azt használja oltónak. Épen olyan jó; még jobb, mert nem kerül pénzbe.

Rövid idő múlva habossá forrott a tej, aztán fodrosodott, sűrűbb lett és ott párolgott a jó, izes zsendicze.

A kalyibából aztán pléhkanalak kerültek elő, levették az üstöt a szolgafáról és

bizonyosan ügyesen tudná érvényesíteni. Már eddig is volt alkalmunk ultramontán protestantizmusról és chauvinistikus felekezeti álláspont-ról célzásokat hallani s nem szabad okot adnunk arra, hogy a gyanúsítások a valószínűségnek csak látszatával is birjanak.

A protestantizmusnak hazánkban nemzeti missiót kell teljesíteni s a missióját betölteni csak úgy lesz képes, ha szívésen ragaszkodik ősi hagyományaihoz, melyek a szabadelvűség és a vallási türelem eszméiben nyernek kifejezést.

És e nemzeti missiót csak úgy fogja a protestantizmus betölteni, ha felismerve teendőit az új helyzetben, saját belügyeire az eddiginél nagyobb gondot fordít, ha a vallási türelem elvét nem engedi vallási közönynyé fajulni, ha igyekezik azon, hogy a statisztikai adatok által igazolt népesedési hanyatlás valódi okait megvizsgálja, megállapítja s e szomorú jelenségből levonja a következtetést s a belmissióra fordítja tevékenységének legnagyobb részét. A protestáns elemnek számbeli csökkenése oly aggasztó jelenség, mely az egyházpolitikai törvények megalkotásával semmi összefüggésben nincsen, ez a jelenség saját bajainak fel nem ismeréséből származik. Igyekezzenek azokat mielőbb orvosolni; a nemzetnek fog vele szolgálatot tenni.

A házassági eljárás. Az ügyvédi kamarák jelentéseiben, valamint egyes szaklapokban követelik, hogy a házassági peres eljárás törvényhozási uton szabályoztassék. Mint értesülünk, ennek a kívánságnak az igazságügyi kormány mielőbb eleget is fog tenni és pedig a teljes polgári perrendtartás keretében, melynek elkészítésén szakadatlanul dolgoznak az igazságügyi miniszterium kebelében. E tárgyban előbb külön intézkedni kettős szempontból nem lenne helyes. Ugyanis már eddig is túrhetetlen állapot, hogy a polgári körök különböző nemeiben különböző eljárás van érvényben. A gyakorlat által kifejlesztett mostani házassági peres eljárás legalább megfelel az eddigi eljárási rendszereknek, tulajdonképpen a rendes, a

jegyzőkönyvi és a szóbeli eljárás vegyüléke a mostani házassági eljárás. Ennek az eljárásnak elemei pedig mind ismeretesek a mostani judikaturában. Nem volna tehát célszerű, ha most egy új eljárási szabállyal szaporítanók az érvényben levő különböző perrendek számát. Ez egyik szempont, a mely miatt külön házassági eljárást most nem csinálnak. A másik szempont az, hogy az egész polgári perrendtartás teljesen kidolgozva még a nyár folyamán elkészül; sőt e tárgyban a szakértekezletet is meg lehet hallgatni, úgy, hogy a jövő ősszel esetleg már letárgyalható lesz az országgyűlésen. Az igazságügyi kormány minden erővel rajta van, hogy ez a munkálat minél előbb befejeztessék és a teljes perrendtartásról szóló javaslat, melyben a házassági eljárás is benne foglaltatik, mielőbb a Ház elé terjesztessék. Ez pedig alig pár hónap kérdése.

Osztrák ipari és kereskedelmi hitelintézet. Joggal nevezzük az osztrák Hitelintézetet, mely az imént tartotta közgyűlését, Közép-Európa legelőkelőbb bankintézetének, mivel annak működési köre messze túlterjed egy közönséges bankintézet határain és a Hitelbank döntő és irányadó leit az egész európai piac alakulására és pénzügyi politikájára. Az osztrák Hitelintézetel s azokkal az előkelő pénzügyi kapacitásokkal, kik az intézet élén állnak, nemcsak Ausztriában, Magyarországon és Németországban számolnak, hanem angol, francia és amerikai pénzügyi központokban is époly bizton számba veszik azokat, amint az egész Keleten is hozzászórtak, hogy a Hitelintézet dispozicióit tartják irányadóknak.

Ezzel semmiképpen sem akarjuk azt mondani, hogy a Hitelintézet befolyása kizárólag pénzügyi téren érvényesül; ipari téren való befolyása a különböző országokban, főleg Bécestől keletre, époly nagy és hatalmas.

A közgyűlés az igazgatóság üzleti jelentését tudomásul vette és élénk tetszésnyilvánítások mellett megadta a felmentvényeket. A tiszta nyereségből részvényenkint 36 kor. osztalék fizetését határozták el és egyuttal egy új tőketartalékalap létesítését mondta ki a közgyűlés.

A hírlapbélyeg eltörlése.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház elé terjesztette a naptárak, hirdetések, hírlapbeiktatások, külföldi hírlapok bélyegkötelezettségének megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot. E javaslatnál a pénzügyminiszter a leghathatósabb módon esatlakozott ahhoz az akcióhoz, melyet a

kormány az ipar és kereskedelem emelése érdekében indított.

A hirdetési bélyeg Magyarországon egy császári rendelet 1850-ben léptette életbe, tehát oly időben, mikor Európa nyugati iparos államaiban a hírlapi hirdetés nagy fontosságát már ismerték és tudták, hogy az iparnak és kereskedelemnek ezt a fontos segédeszközét nem szabad lekötöni. A rendkívül mobilis hírlap idő folytán leggyorsabb közvetítője lett a kínálatnak s a legbiztosabb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb utazója mindazon iparosoknak és kereskedőknek, akik árakat kínálnak.

Európa legtöbb államaiban, — hol ipar és kereskedelem legelőhaladottabb, ezt a visszasságot részint soha sem túrték, részint gyorsan megszüntették és csak Ausztriában és Magyarországon volt a közvélemény nyomására szükség, hogy a kormánykörök megbarátkozzanak a hirdetmény- és hírlapbélyeg eltörlésével. Budapesten és Magyarországon e nyomásra kevésbé volt szükség, mert itt a kormány már az eszme első indítványozásakor kész volt annak keresztülvitelére és a szabad sajtó s a sajtószabadság követelményének ismerte el, hogy azt ettől a mindent gátló bélyegtől megkímélje. De az osztrák kormány sietett rendelkezésével a magyar kormányt megelőzni, és Lukács pénzügyminiszternek nem volt szabad tovább késni a megszüntetéséről szóló javaslattal, ha a magyar ipar és kereskedelem versenyképességét az osztrákkal szemben lényegesen gyöngíteni nem akarta.

De bármilyen legyen az indoka a kormány e rég óhajtott rendelkezésének, azzal nincs számolni valónk. Nekünk csak örömmel tudomásul kell vennünk, — hogy a hirdetések és hírlapi beiktatások bélyegkötelezettsége 1900. június 30-án, a naptáraké pedig december 31-én megszűnik létezni Magyarországon és hogy ezzel meg van adva az ipar és kereskedelem fokozottabb tevékenységnek lehetősége a hirdetés terén. A hírlapügynek és a könyvkiadókknak ez a törvényjavaslat nagy, talán túlnyomón nagy előnyt nyújt; de még ebben az esetben is meghozza gyümölcseit, mert olyan előny is sok van benne, melyek az ipar és kereskedelem javára szolgálnak.

És végül igazi sajtószabadság nem létezhetik, ha a sajtó termékei bélyeg, avagy illeték bilincseibe vannak verve. A sajtószabadság a szabadelvűség legelső követelménye és a Széll-kabinet szabadelvű érzelmének legnagyobb becsületére válik, hogy oly gyorsan, amint csak lehetett, a szabad és akadályozatlan sajtó tekintetében is szolgáltatára sietett a szabadalvűségnek.

mi körültelepedtünk, kanalaztuk a zsendicézt, mintha soha jobb ételt nem ettünk volna. Ittunk rá tarka korsóból vizet, másnéven: „kübeli bort”. (Mert a magyar ember még a vizet is bornak szereti hívni.)

Eljövotkor pedig majdnem összekaptunk a juhászszal. Sehogy sem akart pénzt elfogadni a zsendicéért. Azt mondta, hogy: „tisztességből törtint, nem fizetségit!” Mi meg aztán így fogtunk ki rajta: „Ezt pedig emlékeztetnek okáért adjuk, nem fizetségit!”

Tovább hajtottunk.

A sikon egyre messzebb láttuk a törpe kalyibát. Karámok, vasalók, szélfogó palánkok mellett haladtunk el. Néha éktelen ugatással gubanczos juhászutyák eredtek utánunk. A kocszörgésre lustán rebent fel egy-egy tűzok, a vízállósoknál nagy zajjal menekültek a libuczok.

*

Szürkületkor csárdához értünk. Megszállottánk. Hogy az egész napi kocszástól elgémberedett lábunkat rendbehozzuk, sétára indultunk a csárda körül.

Mire visszaértünk, a csárdaelőtti ágashoz kötve, busult két csacsi. A gazdáik benn ültek az ivóban: a mi juhászunk, meg egy idegen.

— A szomszéd határba való, az éren

tulra, — magyarázta a csárdás, — most épen békében vannak. Máskor egyre tülekednek.

Iddogáltak. És pedig olyan nagy békeségben, hogy egy kancsóba hozattak bort, úgy töltögettek fölvaltva. Közben diskuráltak az időről, nyájról, borrhól, csapláros lányról, a ki már csak nótában létezik. Ami nagy kár...

Igy ment ez esteledésig. Tovább is így ment volna, de az érentuli juhász megtette azt a csufaságot, hogy kétszer is töltött magának, anélkül, hogy az éren-innent is kínálta volna annak rendi szerint. Sőt még harmadszor is akart tölteni.

De már ezt nem állta a mi juhászunk, Felfőtt benne a virtus. Előhuzta az ólmosfüttyköst, kiütötte az érentuli legény kezéből a poharat, miközben imígy oktatta: Móres, ebadta!

Persze, vége lett a békességnek! Kirugták maguk alul a padot, ucezu, hajrá! Kopogott az ólmos bot, kampós bot. Néha azt hittük, bereped valamelyik juhász-koponya. De nem. Jó erős csontból vannak azok. Kemény fából készült a bölesőjük valamikor.

A mi juhászunk jobban győzte. Az érentuli kótyagos volt, elgyengítette a bor gőze. Végre is elnyult végig a földön. És

azon nyomban elaludt; hortyogott, horkolt, mint egy bölömbika.

A győztes pedig nyugodtan kiitta a maradék bort.

*

Azután kiment, rendbeszedte a csacsiakat, mert a vacsora-csillag már erősen fénylett. Valami keservesen életet vert a kortyogó ellenfélbe, felsegítette a csacsira. Ő is felült a magáéra és nekiindultak a holdvilágos éjszakának.

A két csacsi koczogvást haladt, jobbra-balra inogtak rajtuk a juhászok. Elöl haladt a mi juhászunk. Ahogy visszanez egyszer, látja, hogy elmaradt a koma. Addig inogott a kótyagos fejü, míg lecsuszott a számárról.

— No, csak nem hagyom itt a pusztá középin, vagy mi?! Nem ártana a kutya hitűnek. De, hát a becsület? Mi?

Igy tőprenkedett a vén juhász; végre is visszakoczogott, felsegítette. Haladtak tovább. Az érentuli megint lecsuszott. Ujra felrakta az öreg. És csak azután vette utját kalyibájuk felé, mikor az elázott ellenséget hazavezérelte.

Mert hát a pusztán is van becsület.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Jenő főherceg kinevezése.

Budapest, április 6. Jenő főherceget, a 25-ik gyalogezred parancsnokát, a 14-ik hadtest parancsnokává, innsbrucki parancsnokló tábornokká s Tirol és Voralberg honvédelmi parancsnokává nevezték ki.

Közös miniszteri tanácskozás.

Bécs, április 6. A tegnapi közös tanácskozás estig tartott. Krieghammer hatvan millió koronát kért gyorstüzelő ágyukra és katonai létszám emelésére. Széll ezt elnevezte s a minisztertanács megtagadta.

Jól értesült körökben hire jár, hogy Krieghammer ebből levonja a konzekvenciát s a delegációk után, melyek május 12-én lesznek, lemond.

Spaun tengerészeti miniszternek 3 millió koronát megszavaztak.

Új királyi tanácsos.

Budapest, április 6. A király Plausich Mátyásnak, a temesvári közjegyzői kamara elnökének, a közjegyzői pályán eltöltött érdemei elismeréséül, a kir. tanácsosi címet adományozta.

Merénylet a walesi herceg ellen.

Brüsszel, április 6. A walesi herceg elleni merénylet elkövetője még nincs 15 éves. Ugyanazért büntetésül javítóintézetbe fogják küldeni.

Brüsszel, április 6. A kamarában heves vita tört ki a merénylet felett, melyet egyhangulag elítéltek. A baloldal hevesen tiltakozott a szegyeteljes angol-burháboru ellen és zajosan éljenezte a burokat.

Brüsszel, április 6. Leyds, transzváli ügyvivő táviratilag fejezte ki örömeit a walesi herceg szerencsés megmenekülése felett.

Színház és irodalom.

Folt, a mely tisztit. Echegaraynak, a spanyol Schakespeare egyik legnagyobb sikert aratott drámájának *Folt, a mely tisztit*-nak előadását élvezhettük tegnap színházunkban. Echegaraynak e drámájában nincsen mellékezel csak akezió, hatalmas, soha nem lankadó eselekmény, mely szükség-szerűen kifejlődött egy adott helyzetből a milieuban, melyben keletkezett és egyetlen önkénkedés, egyetlen hibbanás nélkül vezet a megrázó véghez. Ez biztosította a spanyol drámaírók atyamestere által irt eme feltűnést keltő drámának tartós sikerét s ezért nem tűnődünk azon, hogy a tegnapi előadást is, daczára, hogy színházunkban is több ízben került színre — telt ház nézte végig. Különben az előadás maga is oly magas fokon állott, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthette.

A dráma főszerepei Matilde (Fái Flóra), Enriqueta (T. Halmy), Fernando (Szacsuvay) olyan kezekbe vannak letéve, kiknek játékaról csak az előismerés hangján szólhatunk. A dráma főszerepét, Mathildet Fái Flóra játszotta. Fáynak ez a szerepe egyik legkiválóbb alakítása. Ebben ő smerte

őt meg a debreczeni közönség, ekkor látták, hogy Fái Flóra egy olyan tehetség, ki idővel még a legelső közönség felé magát. Ebben a szerepben egyesítette minden tudását, tehetségét s olyan megrázó drámai erővel játszotta meg mindenkor, hogy a közönség nyílt színen adott tetszésének, előismerésének kifejezést. Tegnapi este sem csatlakozott a közönség. Fái Flóra a művésznő egész zsenialitását érvényesítette, belemarkolva a néző szívébe, gyönyörű színezéssel, mély igazsággal, a virtuozitásnak káprázatos tökéletességével. Nem volt szerepének legcsekélyebb árnyalata sem, melyet ki ne domborított, ki ne dolgozott volna. Hálás is volt a közönség, mert pl. a III. felvonás végén tízenkétszer hívták lámpák elé, emellett még az orchesterből gyönyörű virágállványt nyújtottak fel, melyen hatalmas öt pecsétes levél s ékszerdoboz függött.

T. Halmy Margit (Enriqueta) volt az est másik hőse. Az ő alakítása is a tökéletes közé tartozik. Olyan tökéletesen, olyan életlenül aligha tudja jobban nálánál bárki is bemutatni az álnok, képmutató nőt.

Szacsuvay Fernandó személyesítője, szép játéknak rovására történt az, hogy hangját nem tudta kellőképen beosztani, úgy, hogy a darab végén, a legnagyobb drámai kitérésnél teljesen berekedt.

Fenyéri (Don Hustó) alakításával aratott sikert. Az ő távozásával is egyik legjobb erejét veszteti el a társulat. Babérkoszorút s ötpecsétes levelet kapott emlékül távozására alkalmából.

F. Csizgaházi Etel és Tóth Elek utoljára léptek fel. Mindkettő megvált a társulattól. Bucsuzásuk alkalmából nekik sem az ötpecsétes levélből, sem virágból nem jutott semmi — csupán a közönség tapsai-ból vették ki részüket.

Barta kis szerepével az előadás sikeréhez hozzájárult. Az előadás gyorsan, egyöntetűen ment, a rendezés kifogástalan volt. (I. j.)

Fái Flóra a Magyar Színház tagja.

Szinte szomorodott szívvel írjuk le e sorokat, mert el sem tudjuk képzelni a debreczeni színházat a mi kedvesen szeretett, mindnyájunk becslését bíró kiváló drámai művésznő nélkül. De a bevégzett tény beszél. Fái Flóra, ez az Isten kegyelméből való művésznő, októbertől kezdődőleg elhagyja a debreczeni színházat és a „Magyar Színház“ tagja lesz. Hogy Fái Flóránál mit veszít a debreczeni színház, azt egyelőre nem is akarjuk mérlegelni. Hiszen ő nemcsak kiváló művészi játékkal, lebilincselő megjelenésével, hanem nyájas modorával, galambszívűen mindenki iránt való jóindulatu érzésével úgy benőtte magát a debreczeni közönség szívébe, hogy csak fájdalommal veheti tudomásul távozását, melylyel nagy ürt fog hagyni maga után. Mig egyrészt mi is a legnagyobb sajnálattal regisztráljuk a kedvelt művésznő távozását, egyúttal nem mulasztjuk el szerencsekívánatunk kifejezését az őt ért megtisztelő s nagyon kiérdemelt is szerződtetéshez.

A gyülekezeti jog. Tanulmány a rendőri közigazgatás köréből. Irta: dr. Rényi József. A szerző irodalmunkban még eddig felolgozatlan kérdést tárgyal, a gyűlések tartására vonatkozó rendőri szabályokat fejtegeti. Könyvében főleg a nyilvános gyűlések, különösen a népgyűlések tartására vonatkozó szabályokat is, a bejelentési kötelezettséget, a gyűlések elnökeinek és tisztikarának, nemkülönben a hatósági biztosnak jogait és kötelezettségeit, a hatósági felosztás jogát, a hatóságoknak a gyülekezeti élet terén való illetékességét, a gyülekezeti szatterén való illetékességét, a gyülekezeti szabadság biztosítékait stb. tárgyalja. Az európai államok idevágó törvényei bőségesen ismertette vannak s ebben a keretben, mintegy európai világításban találunk igen részletes fejtegetésre a tárgyat illető magyar minisz-

teri rendeletek és a hatósági gyakorlat. A tanulmány egyik része az 1848. évi miniszterium hatályban tartott, de részben a gyülekezeti szabadság rovására félremagyarázott rendeleteinek újabb, helyesebb magyarázatával foglalkozik. A műnek alapjában véve tudományos iránya mellett gyakorlati értéke is van, mert abban az 1848. óta napjainkig kiadott, a gyűlésekkel illető miniszteri rendeletek, a melyek mindeddig sehol összegyűjtve nem találhatók, a hatósági gyakorlat szabályaival együtt összegyűjtve és behatóan fejtegetve vannak. E szempontból kézikönyvül is szolgál a gyűlésekkel rendező polgárok, valamint a hatóságok számára. A könyv, a mely Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében jelent meg, 371 oldalra terjed. Ára 4 korona.

Magyar Kritika (szerkeszti Benedek Elek) III. évfolyamának 13. száma a következő tartalommal jelent meg: Felekezeti irodalom: B. E. Még néhány szó filozófiai mizériáinkról: Vox Clamantis. Kacziány, Petőfi: —b. —n. Cervantes Saavedra, Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha: kg. Malonyay, Az utolsó: Lázár Béla dr. Tormay, Apród szerelem: Hamvai Lajosné. Morgalis, Horvát-magyar és magyar horvát zsebszótár: Popovics Iván. Békésy, Hatósági eljárás a hevenyfertőző betegségek korlátozása körül: Juba Adolf dr. Kelemen, Közgazdasági képek Nyugat-Európából: T. B. Mocsary, Hogyan bánjunk könyveinkkel? B. L. Thury, Asszonyok: Zlinszky Aladár. Irodalmi hírek. — Folyóiratok. — Megjelent könyvek. A „Magyar Kritika“ egész évi előfizetési ára 10 korona. Kiadóhivatala Budapest, VI. Szondy-utca 94/B. szám alatt van.

A magyar miniszterek Bécsben.

Debreczen, április 6.

Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és báró Fejérváry honvédelmi miniszter Bécsbe utaztak, hogy a közös költségvetés fölött tanácskozzanak, melyet a delegációk elé fognak terjeszteni. Ennek alkalmából a következőket írják nekünk:

Kétségtelen, hogy a magyar miniszterek, kiknek ressortja a közös miniszterium ressortjába vág, csupán a célból jöttek Bécsbe, hogy együttes miniszteri tanácsokban, melyeken koronként a király is elnökölni szokott, a két delegáció elé terjesztendő költségvetést megállapítsák, ami a jelen pillanatban adott viszonyok közt úgy a magyar, mint az osztrák kormányra nézve éppoly fontos, miat nehéz dolog lehet, mint-hogy a hadügyi tárcának oly több követeléséről van szó, melylyel úgy Ausztria, mint Magyarország pénzügyi helyzete bizonyos fokig elutasítólag áll szemben.

Széll és Lukács feladata éppoly nehéz és felelősségteljes, mint osztrák kollégáiké s a magyar miniszterek dolgát még oly tekintetek is nehezítik, melyekre az osztrákoknak e pillanatban nem kell figyelemmel lenniök: tekintetek a parlamentre.

Arról van szó, hogy a haditengerészet roppant költséggel akarják fejleszteni s világos, hogy a jövő évi költségvetésbe e ezimen beállított összeg csak egy részlet, mely mögött folytatólag részletekben rejlik a teljes nagy igazság. A szabadelvű párt e körülménnyel bizonyos ellenköveteléseket állít szembe, melyek célja alkalmat nyújtani a hadügyi kormányoknak, hogy nyilatkozzék a közös hadseregben és tengerészetben tervezett reformok terjedelméről.

Mint bécsi katonai körökben híresztelik, a közös hadseregben egyelőre mellőzik a

belterjes fejlesztést és a pénzügyi viszonyok nyomása alatt kedvezőbb időkre halasztják, ellenben a tengerészet szükségletét akarják lényegesen felemelni, a mi a magyar képviselőházban és a magyar delegációban nem ütköznék nagyobb nehézségekbe, ha a követeléseket teljesen kielégítő módon indokolni tudják.

Ha mégis aggályok nyilvánulnak, úgy a Bécsben időző magyar miniszterek lesznek az elsők, kik ezt a hadügyminiszterértésére fogják adni s báró Fejérváry főnádyleghatóságban támogatni kollégáit a közös kiadások megrostálásánál.

Széll Kálmán miniszterelnök az általános politikai helyzetet, Lukács pénzügyminiszter az ország pénzügyi helyzetét fogja kiemelni, mely már kényszerítette őt, hogy a pénztári készletekhez kellett nyulnia és sürgős ügyekre meglehetősen nehéz viszonyok közt kölcsönt fog kelleni lanczirozni. A pénzpiac destruktív irányzata folytán beruházási kölcsönről egyelőre szó sem lehet és ezt a körülményt szintén érvényesíteni fogja a magyar kormány.

Bécsi politikai körök azt hiszik, hogy a fenforgó ügyet, mely differenciákra még egyáltalán nem adott okot, a magyar kormány telfogása szerint vagy legalább intencióit megközelítőleg fogják elintézni.

HIREK.

— **Theologus diákkongresszus.** A magyarországi öt ref. theologia ifjúsága a debreczeniek kezdeményezésére városunkban május hó 1-én theol. diákkongresszust fog tartani a következő tárgysorozattal: 1. reggel 8 órakor istentisztelet a főiskolai imateremben. Imádkozik egy pápai, predikál egy pesti theologus. 2. Hogyan lehet fentartani az érintkezést továbbra is a theologiák között. Előadó egy pataki theologus. 3. Hogyan lenne kivihető a theol. diáklap alapítása. Előadó egy kolozsvári theologus. 4. Theologus önképzés. Előadó egy pápai theologus. 5. Tehetnek-e valamit a theologusok a vallásos élet emelésére? Előadja egy pesti theologus. 6. A lelkesítő minőségű törvény megváltoztatásának ügye. Előadó a debreczeni theologusok közül Szabó Miklós 3. th. Gyűlés után ebéd az Angol-királynőben. A kongresszus előkészítésén egy 5 tagú bizottság fáradozik. Ez a theol. diákkongresszus első lesz a maga nemében s így az egész ország részéről nagy érdeklődéssel néznek elébe.

— **Uj ügyészi megbizott.** Az igazságügyminiszter Görög Miklós hajdu bősörményi járásbírói joggyakornokot a hajdu-bősörményi járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbizott állandó helyetteséül rendelte ki.

— **A kamara elnöke Párisban.** Márk Endre, a helybeli ügyvédi kamara elnöke, tegnap este Párisba utazott a világiállítás megnyitására. Párisi útjából csak e hó 21-én fog visszatérhetni.

— **Az orvos-gyógyszerész-egyesület** április 7-én, szombaton, saját helyiségében ülést tart, hol dr. Széll Kálmán orvos tart felolvasást a **házi szerek**ről.

— **Debreczen egészségügye.** Dr. Sár-váry Gyula tiszti főorvos Debreczen egészségügyéről a tegnap tartott közigazgatási bizottsági ülés elé a következő jelentést terjesztette: „Márciusban a közegészségi állapot erősebben volt megtámadva, mint az ezt megelőző hóban, amennyiben úgy megbetegedések, mint halálozások nagyobb számmal fordultak elő. A megbetegedések leginkább a légzőszervek hurutos és lobos bántalmaiból állottak. Heveny ragályos be-

tegségek közül az influenza, mely már február hó során fellépett, mindinkább nagyobb kiterjedést vett és számos esetben a hozzácsatlakozott tüdőlob folytán különösen a csecsemő és az előrehaladott koruaknál halállal is végződött. Ezenkívül kanyaró és vörheny szórványosan észleltettek, kanyaróban egy haláleset is fordult elő.

— **Uj anyakönyvvezetőhelyettes Debreczenben.** A belügyminiszter leiratban tudatta a várossal, hogy Varga Károly városi aljegyzőt az ideiglenesen teljesített másod-anyakönyvvezető helyettes állástól felmenti s ezt az állást 800 korona fizetéssel rendszeresíti. Tekintettel az állás sürgős betöltésére, Debreczen város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartott ülésében az anyakönyvvezető helyettesi állásra pályázat mellőzésével Jánossy Lajos nyugalmazott honvédszázados kinevezését hozta javaslatba.

— **Brandes György beteg.** Nagyhirű dán vendégünk, mint igaz részvétellel értesülünk, megbetegedett tegnap Budapesten. Az volt a terve, hogy leutazik ma Mezőhegyesre, onnan pedig Debreczenbe, hogy belekóstoljon kissé a magyar népeletbe is, de persze a betegség megakadályozta most ebben, legalább egyelőre. Régi baja, az érgyulladás ujult meg ismét, de az egyszer, szerencsére, könnyebb alakban, mint eddig. Schwarz Arthur dr., egyetemi magántanár kezeli, a ki reméli, hogy baja nem lesz súlyos lefolyású.

— **Pályázat a honvédségi iskolába.** A jövő 1900/1901-ik tanévben a soproni m. kir. honvéd főreáliskolában két Andrási Szilágyi Mihály féle és a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémiában egy Debreczen városi alapítványi hely vár betöltésre s mindkét helyre a kijelölést a város közönsége a f. évi május hó végén tartandó rendkívüli közgyűlésben fogja gyakorolni. Az Andrási-Szilágyi Mihály-féle két főreáliskolai alapítványra 14—16 éves, református vallású, debreczeni ifjak, kik legalább is a középiskolák valamelyikének IV-ik osztályát végzik; a városi Ludovika Akadémiai 1 alapítványi helyre pedig 17—20 éves, legalább 8-ik osztálybeli, első sorban debreczeni, másodsorban más magyarországi illetőségű ifjak pályázhatnak s a szabályszerűen felszerelendő kérvények folyó évi május hó 15-én d. u. 5 óráig a városi Tanácshoz címmezve, az iगतó hivatalba adandók be. Hiánnyosan felszerelt vagy elkésve beadott kérvények visszautasítottak. Bővebb felvilágosítás nyerhető a városház emeletén a keresztépület 19. sz. szobájában. A városi tanács.

— **Törvényjavaslat a gazdatisztekről.** A gazdatisztek jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvényjavaslat előadói tervezetének megvitatására pénteken délután 4 órakor a földmívelésügyi miniszteriumban a földmívelési miniszter elnöklete alatt értekezlet lesz.

— **A koci kerekei alatt.** Ma reggel nyolcz órakor a város négy lovas kocsija, mely a Csapó-utczán ment végig, egy vidéki asszonyt, ki taligája mellett állott, elgázolt. A lovak ügyesen átugráltak rajta, de a koci kerekei a fején megsértették. Az szerencsétlenül járt asszonyt bevitték az I-ső kerületi kapitánysághoz.

— **Jubileum.** Sárospatakról táviratozzák: Az idevaló állami tanítóképző-intézet igazgatójának, Dezső Lajosnak, működése negyedszázados jubileuma alkalmából nagy ünneplésben volt része. Dezső Lajos ugyanis, mint oktató, ugysis, mint pedagógiai író kiváló. Comeniusról szóló műve külföldön is ismert. Mai jubileumán Hubay Bertalan a volt tanítványok nevében Dezső-alapítványt tett az intézetben. A város nevében Molnár főbíró üdvözölte a jubiláns igazgatót, Palágyi Lajos intézeti tanár albumot szerkesztett e mai napra s átadta neki, az intézeti tanárok ezüst serleggel lepték meg, estére pedig bankettet rendeztek tiszteletére. A miniszter, a városi tanács és a sárospataki főiskola is fölkereste üdvözlésével Dezső Lajost; üdvöz-

letet küldöttek még: Zsilinszky Mihály államtitkár, Beöthy Zsolt, Axamethy Lajos és Molnár Viktor miniszteri tanácsosok, Neményi Imre miniszteri titkár, királyi tanácsos, Molnár főispán és számosan mások.

— **Elgázolt gyermek.** A tavasz kezdetével az elgázolások száma is megszapordik. A biciklisek örült sebességgel vágatnak az utcán végig, veszélyeztetve a járókelők életét. Tegnap délután a Nyil-utca járdáján — tehát nem is a kocsiton — egy biciklista Balogh József nevű 3 éves fiucska ütött le s rajta keresztül ment. A szegény fiucska súlyosan megsérült. — A biciklista pedig, mintha mi sem történt volna, elvágtatott.

— **A szőlőbetegség elleni védekezés.** Időszerű az a körrendelet, melyet Darányi földmívelésügyi miniszter a borméző vidékek hatóságaihoz intézett. Ugyanis a miniszter felhívja a hatóságokat, hogy már eleve és körültekintő módon gondoskodjanak arról, — és e tekintetben a szakközégek működését rendelkezésre bocsátja — hogy a kiszáradt szőlőbetegségek ellen való védekezésről tudomást nyerjenek. Így a peronospora, lisztharmat és szőlőmoly fellépése esetén a védekezést előírja s utasítja a hatóságokat, hogy amennyiben a betegségek nagyobb erővel lépnek fel, a kötelező védekezés iránt azonnal intézkedjenek. Felhívta a miniszter a gazdasági egyesületeket, hogy az érdekelt gazdaközönség éberségét ez irányban fokozzák, a minek szolgálatában áll az egyes szőlőbetegségek ellen való védekezésről 100 000 példányban szétosztandó népies nyelven írott iratka is, amit a miniszter most juttat a kistermelők kezébe.

— **A füstölő talyiga.** Ma délelőtt Csukás János vigan hajtotta elemőzsiával jól megrakott talyigájába fogott taltosát a Szent-Anna utczán. Vig kedvét irigyeite az üzlet előtt sütkérező két borbélylegény, s oda kiáltanak Csukának: „Hé, bácsi, ki-gyuladt a talyiga.“ A vén Csukás még azt gondolta, hogy ezek bizony viccezelik, de a mint hátranéz, ijedve ugrik le s elkiáltja magát: „Tyűh! ég a puska-por.“ — A borbélyüzletből azonnal vizet hoztak s a tüzet eloltották s ezzel az öreg Csukás és taltosának élete is meg lett mentve. Az öreg ember épen a tanyára hajtott s valamelyik üzletben puskaport vásárolt, melyet egy faládba helyezett el, a ládát pedig ruhába csomagolta. Hogy a tűz miként keletkezett, az öregnek ideje nem volt azt elmesélni, mert neki sürgős dolga van a tanyán.

— **Permetező kiállítás.** A Biharmegyei gazdasági egyesület és a nagyváradi hegyi választmány által rendezendő **permetező-kiállítás és verseny tervezete.** 1. A permetező-kiállítás és verseny Nagyvárad város szőlőtelepén 1900. évi május hó 27-én fog megtartatni. Delelőtt 9 órakor veszi kezdetét. 2. A kiállításnak célja működésben megmutatni és megismertetni a permetező gépet és eszközöket. 3. A kiállításon és versenyen részt vehet minden bel- vagy külföldi iparos, vagy annak képviselője, ki ezen szándékát a Biharmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál (Nagyvárad, Nagy Sándor-utca, Eleméry-báz) május hó 10-ig szabályszerűleg bejelenti. Bejelentési ivallel a titkári hivatal készséggel szolgál. 4. A kiállításon és versenyen bemutathatók a permetezők különböző nemei, azonkívül porlasztók, fújtatók és más hasonczélu gépek és eszközök. Bemutathatók továbbá olyan eszközök is, melyekkel a permetezést tökéletes gépek híján rögtöni esetekben eszközölni lehet. 5. A gépek bemutatói kötelesek a rendelkezésükre bocsájtott folyadékkal és anyaggal permetezni; — a permetezést saját embereikkel is eszközölhetik. A gépek a szőlő permetezésénél lesznek kipróbálva, ezenkívül nagy súly lesz fektetve azon permetezőkre, melyekkel gyümölcsfák is könnyen permetezhetőek. A permetezőhöz szükséges anyagokról a rendező bizottság gondoskodik, mely

ezéből minden kiállító minden gép után 1 kor. díj fizet, melyet a bejelentéssel egyidejűleg beküld a Biharmegyei gazdasági egyesülethez. 6. Díjak. A kiállításra és versenyre az alábbi díjak vannak kitűzve: 1-ső díj: arany érem. 2-ik díj: ezüst érem. 3-ik díj: bronz érem. 7. Birálat. A gépek és eszközök feletti birálat a kiállítást egy nappal megelőzőleg május hó 26-án fog megejteni. A birálat reggel 9 órakor veszi kezdetét s még aznap be is fejeztetik. 8. A bíráló bizottságot a rendező bizottság kiváló szakemberekből alakítja meg. 9. A bíráló eredményéhez képest minden díjból több érem is lesz kiosztva. 10. A bíráló bizottság határozata ellen felebbezésnek nincs helye. 11. A gépek úgy a vasut, mint a vasut közelében levő városi szőlőtelepre és onnan vissza való szállítás költségeit a kiállítók viselik. Bárminemű felvilágosítással a Biharmegyei gazdasági egyesület titkári hivatala készséggel szolgál.

— Nyilvános köszönet és kérelem.

A lipiki gyógyfürdő szanatóriumába kedvezményes helyre felvett 2 szegénysorsu vérhajós gyermek gyógyítási költségeire adakoztak: K. Tóth Sándor 5 kor., Komlóssy Arthur 2 kor., Komjáthy Jánosné 4 kor., Szabó Kálmán v. jegyző 2 kor., Majda Mátyásné 60 fillér, Kiss Miklósné 80 fillér, Komádi Gáborné 40 fillér, dr. N. L. oklevéles gyógyszerész, Weisz N., N. N. 40—40 fillér, Tóth Kálmán kereskedő 1 kor., N. N. 20 fillér, Janátka Alajosné 60 fillér, N. N. 30 fillér, Eperjessy Károly 30 fillér Spira Ferencz 20 fillér, Borsi Lajos ur 1 kor., összesen 19 kor. 60 fillér. A midőn a befolyt szives adományokért hálás köszönetemet fejezem ki, egyidejűleg felkérem a nemesszívű nagyközönséget a további sürgős adakozásra, mert a kedvezményes hely csak a husvét és pünkösd közti idő alatt vehető igénybe. A ki gyorsan ad: kétszeresen ad! Roncsik Lajos tanácsnok.

— Gyilkossági merénylet. Vida Lidi közös háztartásban élt Csabán Potsay Mihálylyal. De a közös háztartás nem folyt le békében, mert apró-cseprő dolgok miatt mindig összevesztek. Az ilyen veszekedésnek a járásbíró előtt volt legutóbb folytatása. Vida Lidia asszony nem volt megelégedve azzal a végzéssel, a mit a bírót hozott és a midőn a járásbírósi épületet együtt elhagyták, az asszony ott folytatta a veszekedést, ahol félbehagyta. Később nem elégedett meg a szóharczóval és egyszerre csak a zsebében volt revolvert rásütötte a mit sem sejtő Potsayra. A golyó szerencsére czélt tévesztve, a falba furódott. A lövés zajára nagy csődület támadt. Megjelent a csendőrség is, aki a harezias menyecskét letartóztatta és az eljárást ellene megindította.

— Feloszlott részvénytársaság. Gölniczbányán, — mint tudósítónk jelenti, — a Thurzó-Füredi részvénytársaság végképen feloszlott. A részvényesek semmit sem kapnak. A társulat ingatlanait hatvan ezer forint befektetett tőkével ugyancsak hatvan ezer forintért megvette Menesdorfer Károly gölniczbányai polgármester. A részvénytársaság által befektetett tőke meghaladja a százhuszezer forintot.

— A szegény ember fája. A nagyterjedelmű kincstári erdőkből Darányi miniszter, a kis existenciák érdekeinek hü gondozója, mint értesülünk, a múlt évben egyházaknak és iskoláknak 1500—1500 köbméter épület és tüzfát, lelkészeknek és tanítóknak 1992, szegénysorsu tisztviselőknek 4800, tüzkáro-sultaknak 1653 köbméter épület-fát, jótékony egyletek, szövetkezetek és községeknek 5506 köbméter fát ajándékozott, vagy kedvezményes áron engedélyezett. Az összes kedvezmények értéke 21.092 forint 78 krajczár.

— Halálozás. Idősb Barsay Miklós volt építész, élete 76 ik, boldog házasságának 52-ik évében, f. hó 5-én reggeli 6 órakor elhunyt. Porrészei f. hó 7-én délután 3 órakor fognak Burgondia-utca 3. számú háztól, a Kossuth utcai ev. ref. templomban tartandó gyászszertartás után, a Kossuth-

utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra letétni.

— A fejfájás. Ujabb kutatások csak gyarapították azoknak a forrásoknak a számát, amelyekből az emberek legkegyetlenebb baja, a fejfájás támad. Többek között az ember májában is keresendő a fejfájás oka. Az embernek ebben a szervében több, a testre mérges anyagok tételnek ártalmatlannokká. Ha ilyen sok anyagok tulsok mennyiségben halmozódnak össze, a máj az ő feladatát nem végezheti, azért mérgezési tünetek lépnek fel, a melyek közül az első a fejfájás alakjában jelentkezik. Erős felindulások is zavarják a máj működését és ilyen módon is megkaphatjuk a magunk fejfájását. Végül elhanyagolt szembajtól és beteg fogaktól is eredhet a fejfájás.

— A pestis. A konstantinápolyi közegészségügyi tanács táviratot kapott, a mely szerint Loszfa községben, a mely Deli-Amer törzs uralma alatt van, két pestises megbetegedést konstatáltak. Asszírba eddigelé körülbelül 28,000 bejáramzó érkeztet.

— Szerelmi dráma az iskolában. Az igasi tanyai iskolában véres szerelmi dráma történt. Seiler Aladár tanító fiatal feleségébe, Venig Juliába, belebolondult a férj sógora Gimpel József. A férj a viszonyról tudott, de nem akadályozhatta meg, mert Gimpel folyton fenyegette. A szerelmesek elhatározták, hogy ha egymásé nem lehetnek, meghalnak. Míg a férj az iskolában tanított, Gimpel agyonlőtte Seilernét, utána önmagát. Mindketten meghaltak.

— Nyilvános árverés. A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, úgy mint: bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérneműek stb. Debreczen állomás podgyász felvételi helyiségében folyó évi április hó 12-én d. e. 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adni s az ebből befolyó összeg szegényalap javára fordítatik.

— Uj szépirodalmi folyóirat. Kassán Hajnóczy József hírlapíró szerkesztésében és kiadásában most jelent meg a Vasárnapok heti folyóirat — első száma. A szerkesztő meginterwiewolta az irodalom nagyjait, a vidéki szépirodalmi-lap jogosultságát illetőleg s mintegy ötven vélemény közt ott találjuk a Jókai, Agai, Tóth Béla, Hegedűs Sándor, Beöthy Zsolt, Berzeviczy, Vadnay, Herman Ottó, Falk, Rákosi Jenő, Herczeg, ifj. Abrányi Kornél, Berczik, Szinnyei, Bartók, Kozma, Benedek, Tömörkény, Sipulusz, Szabolcska, Kenedi, Kiss, Bársony, Makai, Gárdonyi, Pekár és sok más író szellemes választát. Szépirodalmi izü, kassai vonatkozású cikkein kívül Fényes Samu dr. ir a kritika hiányáról, Fadrusz János a kassai honvédszoborról, Deil Jenő verset, Fáy Ella novellát, Cassius humoreszket és König Péter zenei cikkelyt közzöl s a lap tartalma egyébként változatos és eredeti. Érdekes rovatain, talpraesett cikkein kívül képből mutatja be Takács Menyhért dr. premontrei koadjutort, Münnich Aurél dr. országgyűlési képviselőt, mint a Kárpát-egylet elnökét, Kozora Endre prépostot és az új kassai muzeumot. A negyven oldalról álló lap a vidéki nyomdai ipar fejlettségéről tesz tanúságot; Rusa Viktor kassai műintézetét dicséri. A Vasárnapok szerkesztősége (Kassa) mutatványszámot szívesen küld, ha eziránt megkeresik. Ára tizenkét korona egész évre.

— Átépitett város. Teckham japán várost mozaras vidéke miatt az orvosok egészségtelennek és lakhatatlannak jelentették ki. A kormány azonnal kiadta a rendeletet, hogy a várost új és egészségesebb vidékre kell átvinni. Az új város felépítését már meg is kezdték, szigoruan ragaszkodnak a régi város elrendezéséhez. Teckham minden régi lakosa az új városban meg fogja találni házat tökéletesen abban az állapotban, ahogy odahagyta. Az építés és a költözködés költségeit a kormány viseli.

— Félrevert harangok. Sz.-Prezsán félreverték tegnap a harangokat. Mindenki azt hitte, hogy tűz van és vizes rocs-

kákkal siettek a faluháza felé. A félrevert harangok pedig nem tüzet jelentettek: Popa Nikolai az ottani görög katolikus pap fia verekedett csak a korcsmában. Agyonszurta nyolcz késdöfessel Béra Juant és Dávid Ihe ottani lakosokat. Azonkívül hat más embert és két asszonyt, akik a korcsmában voltak, veszedelmesen megsebesített. A vérengző embert Lénárd Sándor csendőrmester tette ártalmatlanná és szállította be a gyulafehérvári törvényszék börtönébe.

— Milliomos, a ki rongyokban jár.

Lyonban nemrég halt meg egy öreg ember akit majd az egész város ismert s a kiról mindenki azt tétélezte fel, hogy szegény ember. A Garibaldi-utczában lakott, piszkos kis szobában, ahol havonta alig 12 frtot fizetett teljes ellátásért gazdájának. A leg- rongyosabb ruhákban járt. Nemrég az egyik rendőr, aki egy csavargóval tévesztette össze, a rendőrségre kísérte, ahol kiderült a való. A zsebében 50 ezer frankról szóló betétkönyvecskét találtak. A rendőrség aztán fogva tartotta, mert azt hitték, hogy az illető lopta a pénzt, csak nagy nehezen tudta igazolni, hogy a pénz jogos szerzeménye. A napokban meghalt, amikor a lakását átvizsgálták, egy csomó arannyal és ezüsttel telt zacskót, számos értékpapírt s betétkönyvet találtak nála, körülbelül egy millió frank értékben. Végrendeletét is megtalálták; összes vagyonát a lyoni kórháznak hagyta a különöz ember, csak azt az egyet kötötte ki, hogy sirját ne hanyagolják el.

— „Hat forintból nem lehet megélni.“ Szegedről jelentik: Kovács-Kása Mihály odavaló téglafelügyelőnek a minap felmondott a gazdája. Hat forint volt a heti bére, a felmondás következtében pedig ettől is elesett. Tegnap kellett volna kihuzerkodnia régi lakásából, de gazdájának azonfelül még háromszáz koronát is vissza kellett volna térítenie. Persze, hogy nem tudta s nagy gondjában önkézevel vetett véget életének. Levelet is hagyott hátra s ezt így végzi:

— Szomorufüz az én lelkiem mindhaláláig. Beteljesedett. Meghalt. Hat forintból nem lehet megélni.

A szegény munkást felesége és három gyermeke gyászolja.

— Apró hírek. Halálos lórugás. Ó-Pécskán egy Csersán Milena nevű 12 éves leányt az utczán úgy megrugott egy ló, hogy halálos sérülést kapott. — A cseléd miatt. Aradon Miklósi Dénes vasuti kalauz neje elbocsátotta cselédjét. A cseléd fivére emiatt rátámadt az utczán és egy bottal elverte. — Gyanus holttest. Az egenbergi vizgyógyintézet közelében egy hegyszakadéknál egy negyven éves nő holttestére bukkantak, mely össze-vissza volt szurva. — Gyujtogatás. A szabolcsmegyei Kemece községben most egymásután gyakori tüzesetek fordultak elő, a melyek gyujtogatásból keletkeztek. Horváth József házat rövid idő alatt hatszor gyujtották föl. Verpecz Bálint gőzmalma szintén leégett. Kemeceán a sok tűz miatt általános a rémület. — Öngyilkosságok. Székesfehérvárt Jámbor János 21 éves anyakönyvi hivatalnok lakásán föbe lötte magát és meghalt. Jámbor szülei vel összekülönbözött s e fölötti elkeseredésében lett öngyilkossá. Bogdanovics Mihály lovag, Bogdanovics József reichsrathi képviselő atyja, birtokán, a Cortkow melletti Kosowán agyonlőtte magát. — Seefried báró és felesége, ki tudvalóleg a király unokája, Horvátországban Draskovich gróf birtokát megvették s állandóan ott fognak tartózkodni. — Öngyilkos csendőr. Orsován Magyar Sándor próba-csendőrnek a szolgálat teljesítése közben megdagadt a lába; e miatt a főlebbvalója rászólt, hogy jó lenne más szolgálatot keresnie. Magyar e miatt annyira elkeseredett, hogy agyonlőtte magát. — Schenk tanár nyugdíjazása. Bécsből jelentik, hogy Schenk tanár, kiknek orvosi munkája oly nagy feltűnést keltett, nyugdíjazását kérelmezte. Kérvényét elfogadták s az intézet vezetésével s az előadások tartásával Schaffer József tanárt bízták meg. —

Gyermekgyilkos[milliomos]nő. San-Remoban elfogtak egy sokszorosan milliomos asszonyt, akit azzal a súlyos bűnnel vádolnak, hogy Ambrosio lovagnak, második férjének segítségével gyilkosságot követett el. Megölte két gyermekét, akik első házasságából származtak. Bűnös tettet azért követte el, hogy a gyermekek vagyona is az övé lehessen. — **Szobor — aranyból.** A párisi kiállítás egyik legeredetibb látnivalója az amerikai aranyasszony lesz, a mely a minap készült el. Ez vagy hat láb magas tiszta aranyból való szobor, amelynek súlya hétszázötvenkét font. — **Ahol nem halnak meg.** Svájcban, Vicosoprano városban, mint egy francia statisztikában olvassuk, egy esztendő óta senki sem halt meg, 1899. év márczius 26. napján történt ott az utolsó elhalálozás, amikor is két testvér ugyanegy órában halt meg. — **Öngyilkos kisbíró.** Aradról írják, hogy Berák Pál konoki kisbíró a Marosba ugrott és belefullt.

A plevnai oroszlán.

— Ozman basa meghalt. —

— április 6.

Konstantinápolyból sürgönyzik lapunknak, hogy Ozmán Nuri ghazi (győzelmes) basa 63 éves korában a Yidiz-kioszkban meghalt.

Ozmán Nuri kora fiatalsága óta fegyverrel szolgált a félholdat. Már a krími hadjáratban részt vett, hanem először az 1876-iki szerb-török háborúban tünt föl; a viddini hadtesttel keletről tört be Szerbiába és július 18-án Veliki-Szvornál, augusztus 7-én Zajcsárnál megverte a szerb csapatokat, míg egy másik török sereg délről operált és Alexinacnál és Djunisznál aratott döntő győzelmet, Abdul Kerim basa vezérése alatt, a kit a magyar ifjúság diszkardal ajándékozott meg. Dicsősége tetőpontjára az 1877-8. évi orosz-török háborúban emelkedett, a mikor hadvezéri talentumával és vakmerő vitézségével magára vonta az egész világ figyelmét és bámulatát. Az akkori török világban nálunk is sokan emlegették lelkesedéssel Ozmán nevét. Enek a háborúnak Törökországra nézve dicsőséges része az ő feje köré fűz babérkoszorút.

Az orosz hadsereg 1877. június végén a Zimniczia és Szisztova között, valamint Galacznál átkelt a Dunán, elfoglalta Sumlát, Nikápolyt és Tirnovát, Gurko tábornok pedig a Balkán szorosain át Kelet-Ruméliába hatolt. Abdul Kerim basa fővezér tehetetlennek látszott az ellenséggel szemben. Ekkor kezdődött Ozmán basa akciója, aki az orosz hadsereg jobb szárnyán Viddinben állott egy hadtesttel.

A Dunától a Balkánig két oszlopban mozgó orosz hadsereg meg akarván szabadulni ettől a veszedelmes szomszédságtól, támadólag lépett fel Ozmán basa ellen, aki július 20-án és 21-én megverte az oroszokat és ezzel szabad utat csinált magának Plevnába a török várnégyszög (Sumla, Plevna, Varna, Ruszesuk) északnyugati sarkába, ahol közel öt hónapig védelmezte magát a II. Sándor császár és Károly Román király (akkor még fejedelem) fővezérsége alatt egyesült orosz-román sereg ellen.

A támadást Todleben tábornok, a híres orosz katonai műszaki tekintély, a védelmet Ozmán basa vezette, a ki itten lón világ-híres hőse a török hadseregnek. Az oroszok július 27-én rohammal próbálták bevenni Plevnát, de véres vereséget szenvedtek; a július 30-iki támadás is kudarczsal végződött. Az oroszok ezután rendszeres ostromhoz kezdtek, Ozmán pedig a csapatokat magához vonva, 60,000 főre emelte seregét és genialisan megerősítve Plevnát, bevehetetlen várrá alakította át. A várharc történetében Plevna mindig emlékezetes fog maradni, mert fényes példája annak, miképen lehet földművekkel helyettesíteni az állandó erődítést.

A plevnai titáni küzdelem megakasztotta a hadjáratot, mert az oroszok nem merték hátukban hagyni ezt a fenyegető pontot és minden erejükkel az elfoglalásán

dolgoztak. Ez volt az a kritikus pillanat, a mikor a háboru kockáját Törökországra nézve kedvezően lehetett volna megfordítani. Hanema török parancsnokok irigységgel és tehetetlenséggel eltelve nézték a plevnai mérkőzést és egyikük sem sietett Ozmán basa segítségére. A kínálkozó alkalom fölhasználatlanul mult el és ez megpecsételte Törökország sorsát. Szeptember 11-én és 12-én, valamint október 19-én még dadalmasan visszaverte az ellenséget a török sereg, de helyzetét egyre válságosabbá tette a zordon tél, a lőszer, élelem és tüzelő hiánya. Ozmán basa december 10-én kétségbeesett kirohanással át akarta magát vágni az ostromló seregen, de kísérlete balul ütött ki. Egész seregével orosz fogságba került. Plevna hősiességéért a szultán a ghazi, a közvélemény a plevnai oroszlán czímmel ruházta fel Ozmán basát.

Ozmán basa 1878. elején került haza a fogságból. A mi ezután következett, az sajnálatosan elhomályosítja a plevnai oroszlán dicsőséges nevét. 1878. végén hadügyminiszter lón azzal a föladdattal, hogy újjászerveze a török hadsereget. E helyett a basáknál nem épen szokatlan módon megvesztegetés és sikkasztás segítségével vagyonának szaporítására használta föl a miniszterségét. Hanem ez a bűne sem törte meg a népszerűségét és tekintélyét; olyan kevéssé, hogy ezentul is őt tartotta birodalma legfélelmeesebb emberének. Ezért mindig a Yidiz-kioszkban kellett laknia, hogy állandóan szemmel tartható legyen és onnan soha ki nem jöhetett, ha csak nem a szultán kíséretében. A keleti frazeologia erre azt mondotta, hogy a szultán bizalma és nagyrabecsülése jeléül akarja szüntelenül maga körül látni Ozmán basát, a kinek védelmét és tanácsát pillanatra sem nélkülözheti. Ám az európai szkepticizmus ismeri ezeknek a hízogó szólásmódoznak az értékét és tudta jól, hogy a plevnai oroszlán nem szeretett vendége, hanem aggódva őrzött foglya volt a császári rezidenciának.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Betörő suhanczok. Püspök-Ladányban a mult év január és február havában egymást érték a szállóskertekben a betörések. Ismeretlen gonosztevők több pajtát feltörtek és érzékenyen megkárosították a tulajdonost.

A legtöbb kárt dr. Hajás József ügyvédnek okozták, kinek pajtáját csaknem egészen kifosztották.

A betörések miatt Kindli Dénes, G. Fekete Balázs és D. Kovacs Ferencz p-ladányi suhanczok kerültek gyanu alá s tegnap tartotta meg ügyükben a végtárgyalást a helybeli kir. törvényszék.

A végtárgyaláson dr. Szücs Miklós elnökölt. Szavazóbírák dr. Oláh Miklós és Tatay Ferencz voltak. A közvádat dr. Nagy László kir. alügyész képviselte.

A vizsgálat során Kindli mindent tagadott s miután bizonyítani sem lehetett ellene, a bíróság felmentette, ellenben G. Fekete Balázs és D. Kovacs Ferencz elítéltek. Előbbi négy havi fogságot, utóbbi pedig hat havi börtönbüntetést kapott, mivel a betörésben való bűnrészességüket beismerték.

Este nyolcz órakor hirdette ki az elnök az ítéletet, melybe ugy a kir. ügyész, mint a vádlottak belenyugodtak és így azonnal jogerőssé is vált.

§ Jövöheti bünygyi végtárgyalások. 1900-ik év április hó 9-én hétfőn Sárkány Sándor s társai ellen lopás büntette, — április 12-én, **csütörtökön**, Hadházy István ellen hivatali sikkasztás büntette, — Stégmüller Árpád s társa ellen, — gond. okozott emberlölésért, — Nagy Gábor ellen tüzvész okozás vétségéért.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Különös végrendeletek.** A Minerva folyóirat az olasz Scarlatti tollából cikket közöl, a melyben több excentrikus végrendeletéről van szó. Megemlékezik először is

Miksa császárról (meghalt 1519-ben), akinek le kellett vágni halála után a haját és ki kellett huzni a fogait, hogy aztan eléggé nyilvánosan, a holttestet pedig oltatlan mésszel kibélelt koporsóba kellett tenni. Félelem nélküli Rikárd, Normandia hercege azt akarta, hogy a roueni székesegyház portáléja előtt temessék el, hogy „mindenki, aki ki- vagy bemegy, lábball tiporja.” Egészen másképen gondolkozott egy Chatelet nevű ur, a ki 1820-ban halt meg; ugyanennek a székesegyháznak egyik falába temettette magát és pedig álló helyzetben. „Hogy a mindenféle közönséges népség ne sétálgasson a hasán.” I. Edward angol király gyűlölte a skótokat és az ellenük vívott egyik csatájában esett el. Meghagyta egyik fiának, hogy a holttestét főzesse mindaddig, amíg a husa le nem válik a csontokról. A husát aztan temessék el, a csontokat pedig tegyék egy ládácskába, a melyet vigyenek el minden háboruba a skótok ellen.

— Ha már életemben le nem győzhettem őket, azt óhajtom, hogy legalább a csontjaim legyenek romlásuk tanúi — jelentette ki haldoklás közben.

II. Edward azonban volt olyan okos és nem teljesítette kedves apja kívánságát. Ennek a rovására aztan némely babonás kortársak sok szerencsétlenséget jegyeztek föl, ami nemsokára a királyt érte.

* **Az első német kábelgözös.** Mióta Németország ipara oly óriási mértékben kifejtett, mint a minőre még nem volt példa a földön soha, szükségét érzik annak, hogy Németországot és Amerikát direkt összekössék kábeltelegráfiával. Az idén készült el az első német kábelgözös. 3500 tonna teherbírásu és 77 méter hosszú az a hajó, mégis kicsiny, ugy, hogy az északi tengerekre fog menni kábel javításokra, mialatt építenek egy 8000 tonna bírásu kábelgözöst s azzal fogják összekötni New-Yorkot Hamburggal. A szerződéseket már mindenfelé megkötötték s csak a kivitel van még hátra, ami két esztendő alatt szintén elkészül.

* **Egy világotazó.** Eugéne Guard francia újságíró, ki Weston név alatt gyalog vándorolja körül a világot, tegnap este Bécsbe érkezett s a „Südbahn“ vendéglőbe szállt. Guard körülből 30 éves, erőteljes ember, 1896. május 17-én indult el Párisból mint kiindulási pontból s először bejárta Európa egy részét, ezután Spanyolországból Marokkóba hajózott s a Saharán, Tripolison, Egyiptomon, Arábián, Kis-Ázsián keresztül Európa tért vissza, beutazta egész Olaszországot s most, Triesztből jövet, tegnapelőtt Bécsbe érkezett. Nehány napot fog ott tölteni s aztan folytatja vándorlását Oroszországba s onnét Ázsiába, Ausztráliába, Mexikóba egész New-Yorkig, honnét hazatér. Guardnak utközben — különösen Ázsiában — sok kalandja volt. Vadállatok támadták meg, rablók fosztották ki és bántalmazták. Minthogy nincs pénzzel ellátva, szükségleteit azzal fedezi, hogy porcellán-tányérokra néhány perc alatt csinos tájképeket fest.

RÖPPENTYÜK.

* **Niuság.** Egy törvényszéki jegyző meglevén bizva a vizsgálatat, kihallgatja a vádlottat: — Ön tehát valóságos szédelő, mert jogosulatlanul bárónak adta ki magát! A vádlott: — kérem bíró ur, csak hiuságból tettem, nem szédelgésből. A jegyző: — De nem volt joga hozzá! A vádlott: — Az igaz, bíró ur! A jegyző: — Ezzel bizonyosan csalmi akart, másokat rászédni! A vádlott: — De kérem, bíró ur, ne legyen olyan szigorú. Mondom, hogy csak merő hiuságból, emberi gyöngeségből tettem. Tetszik látni, most már harmadszor szólítom a nagyságos urat — bíró urnak, a nélkül, hogy tiltakozott volna ellene, pedig tudom, hogy csak — jegyző.

* **A törvényszéken.** Az elnök: — Honnan vette maga ezt a betörő vasat? A vádlott: — Találtam az utcán. — Az elnök: Különös, hogy némelyik tolvaj mindig csak betörő-vasat talál az utcán. Én még soha sem találtam.

* **A szerint, amint . . .** Vendég: Friss ez libahus vagy délről való? Pinczer: Mindjárt megkérdezem (kiált a konyhába) friss a libahus vagy déli?

Vendéglős: Ki kérdezi?
Pinczér: Barna ur!
Vendéglős: Friss!

* **Fergések.** A legrégibb rend a papucsrend, mert azt még Éva akasztotta az Ádám nyakába. — Egy szép leánynál csak egy szebb: — a szép asszony. — Sokkal könnyebb a másodikat megszeretni, mint az elsőt — elfelejteni.

* **Közvetlen szél. Utasó:** Adja föl ezt a podgyaszt!

Málhahordó: Hová?
Utasó: A világ körül.

* **Főlháborodás. Szomszéd:** Hogy adhatja leányát ahoz a Gruberhez? Hiszen három évig ült!
Atya: Oh, a szemtelen! Nekem csak két évet mondott.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések és a mezőgazdasági állapot.

A gazdasági tudósítók által beküldött jelentések alapján a földmívelésügyi miniszter a vetések állásáról és a gazdasági állapotról a következőket teszi közzé:

Évek óta nem tapasztalt szeszélyes időjárás uralkodott jóformán egész márczius havában és különösen a hónap közepe táján (a délvidekeken és a királyhágóntuli részeken) és a hónap végefelé az ország nyugati felében. A változó időjárásban a nagy havazás, vihar és hideg idő miatt a munkálatok is, a melyek pedig már február havában sok helyen folytak, teljesen fennakadtak. A tulságos talajnedvesség, eső és a hó a folyókat és patakokat is megtöltötték s árvízveszedelem fenyeget az ország több vidékén. A tulsók csapadék, illetve talajvíz következtében a vetések és rétek néhol már is víz alatt állanak. A mezőgazdasági munkálatokat csak szórványosan eszközölték és bár a gazdák mindenfelé igyekeztek a kedvezőbb napokat felhasználni, azért mégis ritka hely és különösen ritka vármegyé az, a hol a tavaszi vetések 50—60 százalékával elkészültek volna.

A márczius végével leginkább a nyugati vármegyékre kiterjedő erős havazás és 3—4° C. hideg idő ott ismét több napra megakasztotta a tavaszi munkálatokat. Ez időszereint bár időközben az ország legtöbb vidékén javult az idő, enyhébb és verőfényesebb nappalok vannak, azért alig folyik valahol a szántás és vetés. Ép ez a körülmény az, a mi miatt a gazdák aggódnak, nemcsak a munka esetleg nagymérvű feltorlódásától félve, hanem és leginkább azért is, mert a kukorica és répvetés ideje is bekövetkezett.

Az utótól a kerti, szőlő- és talajelőkészítési munkálatoknak sem kedvezett, itt is nagy a fennakadás. Azonkívül néhol panaszkodnak, hogy a korai gyümölcsfák termőrügyei a hideg idő következtében elfagytak; másutt, főleg a Duna jobb partján, de néhol az ország egyéb vidékein is arról panaszkodnak, hogy kevesebb a használható szőlővessző, mint a múlt évben volt.

Az őszi vetéseknek sem mindenütt kedvezett a márcziusi időjárás. Különösen a rozs- és repezetvények érezték meg a zord utótelet, ellenben a buza, egyes vidékeket kivéve — a hol különben már február havában is gyengén állott — nagyobbára még mindig kielégítő.

Az őszi vetések közül: a búzát általában közepesnek lehet jelezni, de a rozsban és repezében — különösen pedig ez utóbiban — már is jelentékeny a károsodás.

A korai tavaszi vetések néhol kikeltek s elég jók, de sok helyen a fagy már csirázáskor tönkre tette és így új maggal kell pótolni. Általában nagyon jó időre van szükség, hogy a munkálatok idejében befejezhető legyenek és különösen, hogy a vetett mag kedvező körülmények között kikelve fejlődésnek indulhasson.

A takarmányozás körül is fordulnak elő már nehézségek a tulhosszúra nyúlt téli idő miatt; amennyiben a takarmány sok helyen erősen megfogyott és legelő hiányában nagyon sok gazda szemes termények-

kel kénytelen pótolni a szálás takarmány-neműek hiányát.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, április 5.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:	
Buza minőség 77	6.85 — 7.—
" " 78	7.— — 7.25
" " 79	7.20 — 7.30
" " 80	7.25 — 7.40
Rozs " 71/73	5.65 — 5.75
Árpa " " " "	5.30 — 5.35
" (jobb) " " " "	5.20 — 5.40
Zab " " " "	4.75 — 4.85
" prima " " " "	5.00 — 5.20
Tengeri " " " "	5.15 — 5.25
Köles " " " "	5.80 — 6.—
Napraforgó mag " " " "	4.50 — 4.60
Bükköny " " " "	7.25 — 7.75
Lóhere " " " "	65.— — 70.—
Luczerna " " " "	40.— — 42.—
Pogácsa napraforgó " " " "	4.70 — 4.20
" " " " " " " "	5.10 — 5.50
Bab (fehér) " " " "	6.20 — 6.80

REGÉNY.

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Irta: Pryce Richard.

Fordította: Karem.

(Folytatás.)

21.

Kiderült, hogy tulajdonképen nem is volt semmi tévedés, s az idegen mentegetőzött lady Markham előtt.

— Jobbnak láttam eljönni, semmint-hogy közvetlenül a bál előtt legyen valami kellemetlenség. Igen szép bál lesz —

— Sokkal jobb, hogy eljött, — szolt lady Markham — csak azt sajnálom, hogy a menyinyiben baj ugy se volt, hiába fáradt ide.

— Oh nem nagy fáradság volt. Sajnálom, hogy zavartam Nagyságodat a reggelenél. Ajánlom magamat.

Lady Markham meghajította magát és visszatért az ebédlőbe. Komornája ép abban a pillanatban a saját dolgában ment fölfele a lépcsőn.

Az inas kibocsátotta az idegent és indult vissza a cselédszobába, a mikor több rendbeli sikoltást és lármát hallott a lépcsőn. Egy férfi-alak, csomaggal karján, rohanva jött le a lépcsőn és keresztül futott a csarnokon. A komorna sikoltozása most már szavakat fejezett ki: Fogjátok meg, tolvaj! Gyilkos! Segítség!

Az inas a tolvaj üldözésére rohant. Ez elérte a kaput és kinyitotta, azután be akarta csapni maga mögött. De az inas megragadta a kaput és szorosan nyomába maradt. Ekkor a tolvaj hirtelen megfordult és pisztolyát egyenesen üldözője arcába sűtötte. A ház fel volt lárma, a vendégek rohantak kifelé az ebédlőből s e pillanatnyi zűrzavarban a gazembereknek sikerült elmenekülüni.

Az inast bevitték a házba. Sebesülése nagyon veszélyesnek mutatkozott. Lady Markham elájult. A férfiaknak egyrésze ezéllövésen volt és így minden körülmény kedvezett a tolvajoknak, kik messzire elmenekülhettek, mielőtt valakinek csak észébe is jutott volna az üldözés.

Egy lovaszt Wilchesterbe küldtek orvosért és hogy a rendőrséget értesitse. Par ker görcsökbe esett s a vendégek és cselédség közül azok, kik nem voltak az inas mellett vagy nem tartottak illatszereket a lady Markham orra alá: ő körülötte csoportosultak. Sokáig tartott, míg annyira magához tért, hogy érthetően tudjon beszélni.

Főlmént egy zsebbeliért, — beszélte — mert hülés van a fejében (és ugy látszik jó adag bőbeszédűség) és orrát akarván megtörülni, zsebébe nyult és akkor vette észre, hogy ninesen zsebbeli nála, a mi nagyon furcsa dolog, mert rendszeren olyan előrelátó. De meg is van győződve róla, hogy a Gondviselés akarta így (a szegény inas méltán kérdezhetné: vajon miért?) bizonyosan a Gondviselés intézkedése volt, mert különben sohsem jutott volna észébe, hogy fölmenjen; mikor épen alig hogy leült az ebédhez és ott kellett neki hagyni, hogy elhűljön.

Nos, hát igen, észébe jutott, hogy zsebkendőjét odafennhagyta a varrógépen, a dolgozószobában és épen utban volt oda, mikor lady Markham szobája előtt elhaladva, meghallotta, hogy valaki jár odabenn.

— És minthogy tudtam, hogy ő Nagysága a villásreggelenél van, azon csudálkoztam, vajjon micsoda Isten teremtése járhat most odabenn és odamentem, hogy kinyissam az ajtót, hát akkor látom, hogy az ajtó be van csukva. Az öltözőszoba felé kerültem, hogy arról megyek be: hát az is be van csukva. Észembe se jutott az az irtózatos gondolat, hogy tolvaj is lehet odabenn, hát csak megkocogtattam az ajtót és lassan megkérdeztem: Nagyságod van odabenn? Azt híven, hogy ő nagysága talán rosszul lett; mert szokott néha fejfájása lenni és olyankor lefekszik. De mint-hogy nem kaptam választ, újra hangosabban kopogtattam — ugy, mint reggelenként szoktam, mikor őnagyságát fel akarom költetni — és ekkor egyszerre csak olyanformát hallok, mintha valaki leugrana, a másik ajtó hirtelen kinyílik és valaki fut lefelé a lépcsőn. S a mint visszakerülök az öltöző felől, az ajtót tárva, nyitva s a ruhaszekrényt feltörve találom, a lépcsőn pedig egy férfi szalad lefelé csomaggal a karján. Jaj, sokkal jobban meg voltam ijedve, semhogy szemügyre vehettem volna milyen az arca; csak el kezdtem kiadálni, a mint csak birtam. Hát nem a Gondviselés rendelkezése volt az, hogy épen akkor kellett fölmennem? Ha nem hűtöttem volna, meg a fejemet az elmúlt hétfőn, mikor a nyitott ablak mellett a léghuzamban ültem és nem felejtettem volna odafenn zsebbelimet, a mi esztendőn át kétszer sem esik meg rajtam: mindnyájukat rakásra gyilkoltak volna álmunkban az éjjel.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1900. évi április hó 6-án

A troubadour.

Nagy opera 4 felvonásban. Irta: Camarano Salvator. Zenéjét szerzette: Verdi. Fordította: Nádaskay Lajos.

SZEMÉLYEK:

Sima gróf . . . . . Környey B.	Fernandó . . . . . Csátár Gy.
Leonora . . . . . Bödi Ella	Ines . . . . . Bárdos I.
Azuréna . . . . . F. Kállai L.	Buiz . . . . . Bartha I.
Makrizo . . . . . Karacs I.	Egy hírnök . . . . . Rubos A.

Színházi műsor.

Szombaton, április 7-én bérlet 157. szám „A” — másodsor *A troubadour.*

Vasárnap, április 8-án két előadás; délután 3 órakor fél helyárrakkal: *A bibliás asszony* Operette 3 felvonásban: este 7 és fél órakor bérletszűnetben, Fenyéri Mor. Ferenczy József és Püspöky Imre búcsúfélélléptűl: *A vén bakancsos és fia a huszár* Eredeti népszimű 3 felvonásban. Irta: Szigeti József.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

Vegyünk Schweizer-selymet

Kérjen ön mintát fekete, fehér vagy szines ujdonságainkból.

Különlegesség: **Nyomott selyem-Foulard, Rayé, Cadrillé, nyers- és mosó-selyem** ruháknak és blousoknak, méterenként 1 kor. 20 fillértől feljebb.

Ausztria és Magyarországnak **közvetlen magánfeleknek** adunk el és kiválasztott selyem-szöveteket **vám- és bérmentesen** a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

A. B. F. R. A.

Mély fájdalommal tudatjuk a legjobb férj,
apa, após, nagypapa, déd nagypapa, testvér

néhai idősb **BARCSAY MIKLÓS**
volt építész,

élete 76-ik, boldog házasságának 52-ik évében
f. hó 5-én reggeli 6 órakor, rövid szenvedés
után történt esendős elhunytát.

Istenben boldogult drága halottunk por-
részei f. hó 7-én délután 3 órakor fognak
Burgondia-utca 3. sz. házunktól, a Kossuth-
utcai ev. ref. templomban tartandó gyászser-
tartás után, a Kossuth-utcai temetőben levő
családi sírba örök nyugalomra letétni.

Mely végtisztességtételre bánatos szív-
vel meghívjuk rokonainkat és a gyászunkban
résztvevő közönséget.

Debreczen, 1900. április 5.

Áldás és béke hamvaikra!

Bánatos özvegye:

Özv. idősb Barcsay Miklósné, Nagy Mária.

Gyermekei: Emma, férjével Dudinszky Kornéllal gyer-
mekeivel; Amália, férjével Szikszay Lajossal gyerme-
keivel és unokájával; Miklós, nejevel Tóth Mariával;
Karolin, özv. Szép Józsefné gyermekeivel; Ida, fér-
jével D. Nagy Lajossal gyermekeivel; Mária, férjével
Prunyi Istvánnal gyermekeivel.

Testvérei: Teréz, özv. Bakó Sándorné; Klára, özv.
Bejczy Györgyné; számos közeli és távoli rokonok
névben is.

2685 k.
1900.

Pályázati hirdetés.

H.-Hadház községben elhalálo-
zás folytán megüresedett közigaz-
gatási és az esetleg megüresedő
adóügyi **jegyzői állásra** pályázat
nyitattik.

A közigazgatási jegyző összes
javadalma 500 frt évi fizetés, 100
frt lakpénz.

Az adóügyi jegyző összes java-
dalma 400 frt évi fizetés, 100 frt
lakpénz.

Ezen felül mindkét jegyző szed-
heti a netáni magán munkálatokért
a községi szabályzatban megállapi-
tott díjakat.

A választás folyó hó 19-én d. e.
9 órakor H.-Hadház képviselő tes-
tületi közgyűlésében fog megtartatni.

A pályázók kérvényei **csak folyó
hó 17-ik napjának d. u. 5 órájáig** fo-
gadtatnak el.

A felszeretlen és nem kellő
minősítést igazoló kérvények figye-
lembe nem vétetnek.

Debreczen, 1900. ápr. hó 2-án.

Ferenczy Elek,
főszolgabíró.

Kiadó nyárilak.

A Sesta kertben egy csinosan
parkirozott **nyaraló** kisebb család
részére augusztus 15-ig bérbe adó.
Czím a kiadóhivatalban.

Nem közönséges spiritusz
vagy gyantalakk, hanem
egy könnyen folyó szer
nagy fénynyel,
**nagy fedőképessé-
séggel** és azonnali
száradóképességgel.

Legelegánsabb
padlók állitha-
tók elő! Fed
mindenelőbbi
bevonatot.

Készlet-
ben van
5 színben.
Azonnal
szárad **szag
nélkül.**

Szín és fény **egy
bevonással.**
Tartósságért
kezesseg.

Kapható **Debreczenben**
PARTI FERENCZ-nél
eredeti bádogdobozokban.

Uj i. E. nagyszerű Uj i.
bevonat padlók, falak, butorok stb.-hez
EOLIN-LAKK
Törvényesen védte.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek
kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.

CSOKONAI-NYOMDA

LENGYEL IMRE és TÁRSAI

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCA 13. SZ.

ELSŐRANGU * * * * *
KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
ÉS KÖNYVKÖTÉSZET * *

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó
mindennemű munkák elkészítésére. Modern be-
rendezésünkkel és kitűnő munkacserénkkel a leg-
nagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izléses nyomtatványok, valamint művé-
szies kivitelű diszmunkák készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzékek, körlevelek, számlák, jegy-
zékek, levélpapírok és borítékok, cím-
kék, csomag-jegyek, áru-mintajegyek,
bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák,
csinos reklámplakátok és egyéb nyom-
tatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, dí-
szes bizonyítványok, havi és évi érte-
sítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE

A legtöbb nyomtatványt raktáron tart-
juk, a készleten nem levőt pedig —
bármily mennyiségben — raktári áron
készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Mindennemű üzleti könyvek és egyéb
kezelési nyomtatványok, u. m.: napi-
ívek, lejáráti jegyzékek, sorsolási érte-
sítések és egyéb ismertetések csinos
füzetekben, szerződések, kötelevények,
váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIGALMI BIZOTTSÁGOK RÉSZÉRE:

Izléses kivitelű bál meghívók, pro-
grammok, belépti jegyek, díszes tánc-
rendek stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb
csatádi értesítések elegáns kartonra vagy
mindennemű új divatu finom papírra
nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.

MINDEN MUNKA
A LEGNAGYOBB *
GONDDAL * * * * *
KIALLITVA, * * * * *
MINDAMELLETT * * * * *
MÁS * * * * *
KEZDETLEGES * * * * *
KIVITELNÉL * * * * *
OLCSÓBB ÁRON.